

Utbildningsinspektion i Kvarnbyskolan, grundskola årskurserna 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kvarnbyskolan den 5 och 6 december 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Mölndals kommun och Kvarnbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Kvarnbyskolan intervjuades elever, lärare, elevvårdsteamet, skolledningsgruppen, rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 7–9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Kvarnbyskolan	Antal elever
Grundskola	426

Kvarnbyskolan ligger i centrala Mölndal och är en av Mölndals äldsta skolor, byggd redan 1925. De flesta eleverna bor i östra Mölndal som är skolans normala upptagningsområde. Kvarnbyskolan tar emot elever från tre F-6-skolor.

Skolans elever och personal är indelade i tre arbetslag. Varje arbetslag består av elever och undervisande lärare i årskurserna 7–9. Vid skolan finns två särskilda undervisningsgrupper samt musikklasser.

Av skolans elever är ca. 10 procent berättigade till modersmålsundervisning. Ca. 75 procent av de berättigade deltar i undervisningen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kvarnbyskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

En övervägande majoritet av eleverna vid Kvarnbyskolan når goda kunskapsresultat. Inspektörerna bedömer att det generellt i skolan finns ett bra klimat för lärande. De intervjuade eleverna upplever skolmiljön som trygg och det är inspektörernas bedömning att skolan arbetar aktivt för att skapa en god social miljö för eleverna.

Skolledningen är förtrogen med den dagliga verksamheten och inspektörerna bedömer att skolans ledning fungerar effektivt för styrning och ledning av verksamheten.

En stor del av lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan tillhandahåller inte elevens val (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- De lokala betygskriterierna i ämnet idrott och hälsa innehåller kriterier som inte överensstämmer med den inriktning som bedömningen av elevernas kunskaper skall ha enligt kursplanen och betygskriterier (förordningen om kursplaner för grundskolan och Skolverkets föreskrifter om betygskriterier för grundskolans ämnen).
- Kvalitetsredovisningen har inte utarbetats under medverkan av eleverna (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör, tillsammans med eleverna, diskutera formerna och villkoren för elevernas inflytande och delaktighet vid skolan.
- Skolan bör i högre utsträckning sträva efter att analysera vilka åtgärder som kan vidtas på grupp- och organisationsnivå för att underlätta lärandet för elever i behov av särskilt stöd.
- Skolan bör i kvalitetsredovisningen tydligare redovisa både förutsättningarna, arbetet i verksamheterna, måluppfyllelsen och planerade åtgärder för samtliga verksamhetsformer.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kvarnbyskolan har uttalade mål och ambitioner för elevernas lärande i respektive ämne. Elevernas kunskapsutveckling följs inom respektive ämne t.ex. med hjälp av prov, laborationer och diagnoser.

Tabell 1. Resultat nationella ämnesprov 2005 och 2006.

Kvarnbyskolan	Nationella ämnesprov årskurs 9			
	Skolan		Riket	
	2005	2006	2005	2006
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Engelska	99	100	96	96
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Matematik	90	88	88	88
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Svenska	98	100	95	96

Källa. *Skolverket*

Av avgångseleverna 2005 var 98,5 procent behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. Andelen behöriga elever har under de senaste fem åren överstigit 90 procent.

Tabell 2. Resultatmått för elever i årskurs 9.

	Kvarnbyskolan		Mölnadal		Riket	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Meritvärde ¹	226,4	229,5	204,9	217,4	206,9	206,3
Andel med fullständigt slutbetyg (%)	86,3	87,0	77,5	80,4	75,9	75,5
Andel behöriga till nationellt program (%)	93,2	98,5	90,6	93,2	93,2	89,2

Källa. *Skolverket*

Tabell 2 visar att Kvarnbyskolan når ett högre genomsnittligt meritvärde än riksgenomsnittet och att eleverna i högre utsträckning än riksgenomsnittet når fullständigt slutbetyg och behörighet till nationellt program.

Eleverna i Kvarnbyskolan har, enligt Skolverkets analysverktyg SALSA², år 2005 ett utbildningsresultat som är högre än de modellberäknade värdena när det gäller meritvärde och andelen av avgångseleverna som uppnått målen, betyget godkänd eller högre, i samtliga ämnen. Sedan 1998 har de faktiska värdena legat högre än de förväntade, med undantag för 2002 och 2003 då det genomsnittliga meritvärdet låg lägre än det förväntade.

Inspektörerna konstaterar att många elever vid skolan når goda kunskapsresultat.

Inspektörerna ser många exempel på att eleverna är engagerade i skolarbetet och bedömer att flertalet av eleverna är motiverade och har lust att lära. Flera av de intervjuade framhåller dock att eleverna stressas av att prestera och nå goda betygsresultat i skolan. Skolan präglades vid besöket av en lugn och trygg miljö och de intervjuade eleverna upplever skolmiljön, fysiskt och psykosocialt, i huvudsak som trygg. Eleverna respekterar människors lika värde och tolererar inte kränkande behandling av andra barn, unga eller vuxna. Kränkningar kan trots detta förekomma och flera av de intervjuade uppger att språkbruket elever emellan har blivit råare.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavs betygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² Modellberäkningen i SALSA tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer, bland annat föräldrarnas utbildning och andelen elever med utländsk bakgrund.

Kvarnbyskolan samverkar med eleverna genom framförallt klassråd och elevråd. Elevrådet består av en representant per klass. En av skolans lärare deltar i elevrådets möten. Elevrådet träffas en gång per månad. Vid skolan finns också bl.a. miljøråd, matråd och nöjesråd med elevrepresentation. De intervjuade eleverna anser att det finns möjlighet att påverka genom klassråd och elevråd om eleverna engagerar sig i en fråga. Framförallt finns det möjlighet för eleverna att via elevrådet påverka saker som inte direkt berör undervisningen. Det kan gälla förändring av utbudet av varor i elevcafeterian eller förändringar på skolgården. Elevernas möjligheter att påverka innehåll och utformning av undervisningen är, enligt eleverna, i hög utsträckning beroende av vilken lärare man har. Eleverna visar enligt flera av de intervjuade heller inget större intresse av att påverka undervisningens innehåll och utformning. Inspektörerna bedömer att skolan tillsammans med eleverna bör diskutera formerna och villkoren för inflytande och delaktighet i undervisningen.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Kommunen/huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Kvarnbyskolan har en handlingsplan mot kränkande särbehandling, trakasserier, diskriminering och mobbning. Planen bygger på den likabehandlingsplan som gäller för Mölndals kommuns barn- och utbildningsförvaltning. I skolans handlingsplan framgår det förebyggande arbetet och arbetet för att upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling m.m. Inspektörerna har granskat likabehandlingsplanen och funnit att denna bl.a. saknar en översikt över vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan bl.a. av denna anledning inte uppfyller de krav som ställs och att skolan därför måste förändra planen så att denna uppfyller lagens krav. Planen är inte känd av de intervjuade eleverna.

Inspektörerna vill påpeka att det sedan den 15 oktober 2006 finns krav på att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av elever (2006:1083).

Flertalet av de intervjuade eleverna tror att det förekommer mobbing på skolan, men menar att det inte är vanligt. Skolan har ett antimobbingteam som är känt av eleverna och eleverna anser att skolan arbetar med de problem som kan dyka upp. Inspektörerna bedömer att det i huvudsak finns fungerande system och rutiner för arbetet mot kränkande behandling. Det är dock oklart om föräldrar alltid informeras och i vilket skede de informeras om deras barn varit inblandade i kränkande behandling och inspektörerna vill därför framhålla föräldrars rätt till omedelbar information i frågor som rör deras barns skolgång. Inspektörerna

förutsätter att skolan utvecklar handlingsplanen avseende åtgärder för att främja likabehandling och därefter benämner planen likabehandlingsplan.

Eleverna vid Kvarnbyskolan är organiserade i åldershomogena klasser. Klasserna och lärarna är organiserade i vertikala arbetslag, vilket innebär att klasser från varje årskurs ingår i arbetslagen. Enligt eleverna har tillhörigheten till arbetslag inte stor betydelse för elevernas skolgång, vilket också understryks av skolledningens uppfattning att arbetslagen arbetar relativt lika.

Enligt de intervjuade eleverna varierar arbetssätten inom de flesta ämnen. Inspektörernas lektionsbesök visar i många fall också på lektioner som engagerar eleverna och där ett jämlikt samspel förekommit mellan eleverna och mellan eleverna och läraren.

Från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i bland annat grundskoleförordningen avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn skall se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Kvarnbyskolan har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder samt skriftliga rutiner för hur arbetet skall bedrivas. Skolan har olika sätt att tillgodose elevers behov av särskilda stödåtgärder och åtgärdsprogram upprättas vid behov. Enligt de intervjuade eleverna får elever stöd vid skolan. Ansvarig för att lösa uppkomna behov är i första hand den undervisande läraren, men det finns en turordning där andra, exempelvis klassföreståndare, specialpedagog eller elevvårdskonferensen blir inkopplade. De åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av redovisar åtgärder på individ- och delvis på grupp- och organisationsnivå. Inspektörerna bedömer dock att skolan i högre utsträckning bör sträva efter att analysera vilka åtgärder som kan vara aktuella att vidta på grupp- och organisationsnivå för att underlätta lärandet för eleverna.

På skolan finns två särskilda undervisningsgrupper för elever med diagnos. Båda dessa klasser har elever från hela Mölndals kommun. Efter utredning och samråd med elev och föräldrar skrivs beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för eleverna.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. I Kvarnbyskolan genomförs utvecklingssamtal en gång per termin. Eleverna har individuella utvecklingsplaner (IUP) som används som underlag vid utvecklingssamtal. Enligt de intervjuade eleverna används IUP:n inte annat än vid utvecklingssamtalen. Elever och undervisande lärare förbereder utvecklingssamtalen genom att var för sig bedöma elevens arbetsinsats och utveckling i samtliga ämnen. Enligt de intervjuade eleverna och föräldrarna har utvecklingssamtalen en bra struktur och ger eleverna respons på deras lärande.

Kvarnbyskolans lärare har deltagit i kompetensutveckling kring kunskap och bedömning under ledning av Borås högskola. På skolans hemsida finns lokala betygskriterier för de olika ämnena. Betygskriterierna utgör, tillsammans med kursplanernas mål, i de allra flesta ämnen underlag för bedömning och för t.ex.

utvecklingssamtal. I ämnet idrott och hälsa finns dock lokala kriterier om t.ex. närvaro, som inspektörerna bedömer inte överensstämmer med den inriktning som bedömningen av elevernas kunskaper enligt kursplanen skall ha. De intervjuade eleverna menar att den allmänna uppfattningen bland eleverna på skolan är att betygen i huvudsak upplevs rättvisa.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall bland annat varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet och varje kommunalt bedrivet fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningarna skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna skall verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Kvarnbyskolan upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Den senaste kvalitetsredovisningen omfattar läsåret 2005/06. Kvalitetsredovisningen följer den mall som utarbetats av Mölndals kommun och är enligt rektorn baserad på utvärderingar av lärarna. Kvalitetsredovisningen ingår i skolans verksamhetsberättelse. Verksamhetsberättelsen uppfattas av rektorn som ett verktyg för att förbättra verksamheten medan lärarna är tveksamma till om så är fallet.

Enligt inspektörernas bedömning har skolan till viss del ett fungerande kvalitetsarbete, vilket dock inte kommer till uttryck i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer därför att det för skolan finns utrymme att tydligare redovisa både förutsättningarna, arbetet i verksamheterna, måluppfyllelsen och planerade åtgärder för samtliga verksamhetsformer.

Enligt lärarna och eleverna har inte kvalitetsredovisningen utarbetats under medverkan av elever och därmed uppfylls inte kraven i förordningen.

Kvarnbyskolans ledning består av rektorn och två skolledare med vardera 25 procent ledningsuppgifter i sina tjänster. Rektorn har mångårig lärar- och skolledarerfarenhet. Skolledarna har, under rektorn, ansvar för vissa övergripande frågor, såsom fastighetsfrågor, frånvarorapportering och elevvård. Tillsammans med skolans tre arbetslagsledare bildar rektorn och skolledarna skolans ledningsgrupp. Gruppen har möten en gång per vecka och fattar löpande beslut i frågor av samordningskaraktär. Skolledningen upplevs av de intervjuade lärarna som förtrogen med verksamheten. Inspektörerna bedömer att skolans ledning fungerar effektivt för styrning och ledning av verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I Kvarnbyskolan erbjuds eleverna inte elevens val. Därigenom får eleverna inte möjlighet att välja att bredda eller fördjupa sina kunskaper inom ett eller flera områden inom ramen för elevens val. Inspektörerna bedömer att skolan inte uppfyller förordningens krav på att eleverna om att erbjuda eleverna ett allsidigt urval och sträva efter att tillgodose elevernas val.

Skolan har ca 33 lärartjänster. Antalet lärare per 100 elever var 2005 7,9 enligt skolans kvalitetsredovisning. Genomsnittet i riket när det gäller antal lärare per 100 elever i skolor med elever i årskurserna 1–9 är 8,0 2005 enligt Skolverkets statistik.

Lärarna vid Kvarnby skolan har i hög utsträckning utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolans lokaler är i huvudsak ändamålsenliga. Skolan har eget bibliotek.

Läromedel och övrig utrustning, t.ex. datorutrustning, är ändamålsenlig.

Datum	Ort
2007-05-09	Göteborg

Bosse Jersenius

Sven-Olof Lundin